

BOTANIKAI ÉS GYEPGAZDÁLKODÁSI EREDMÉNYEK KÖLÖNBÖZŐ GYEPKEZELÉSEK SORÁN KIALAKULT KASZÁLÓN ABA TELEPÜLÉS TERÜLETÉN

Takács Anna

Mezőgazdasági mérnök alapképzési szak, nappali tagozat

MATE, Növénytermesztési-tudományok Intézet, Növénytan tanszék

Belső témavezető: Prof. Dr. Penksza Károly, egyetemi tanár, MATE, Növénytermesztési-tudományok Intézet, Növénytan tanszék

Külső témavezető: Dr. Szentés Szilárd, tudományos munkatárs, ATE, Állattenyésztési, Takarmányozási és Laboratóriumi Állattudományi Intézet

A gyepgazdálkodási rendszerekben a különböző agrotechnikai elemeket sok esetben az „ösgyepeken” kell alkalmazni, ahol a mezőgazdasági és természetvédelmi feladatok összehangolása szükséges. Itt az állattartás a fő szempont, ami közé tartozik a legelő minőségének hosszú távú megőrzése, illetve a legelő minél gazdaságosabb hasznosítása és az állatok minél költséghatékonyabb tartása.

A vizsgálatokat ABA település határában egy üde fekvésű gyepterületen végeztem. A területen 8 db azonos méretű parcella vegetációját és az ott keletkezett biomassa mennyiségi és minőségi összetételét vizsgáltam. Az alábbi kezelések vegetációra gyakorolt hatásait hasonlítottam össze: I. parcella-szellőztetett; II. parcella-lazított; III. parcella-lazított és szellőztetett; IV. parcella-kontroll; V. parcella-szellőztetett és 15 t/ha istállótrágya; VI. parcella-lazított és 15 t/ha istállótrágya; VII. parcella-lazított, szellőztetett és 15 t/ha istállótrágya; VIII. parcella-lazított, szellőztetett és 30 t/ha istállótrágya. Minden parcellában 5 db cönológiai felvételt készítettünk 4 x 4 m-es kvadrátokat alkalmazva, a sávokban a kvadrátokat a tábla hossz tengelye mentén déli irányba haladva vettük fel. Az egyes fajok becsült borítását %-ban adtuk meg, a gyepalkotók és az egyéb fajok arányát figyelembe véve, valamint a fajok magasságát is meghatároztuk. Minden parcella biomassa mennyiség adatát a tulajdonos bocsátotta a rendelkezésemre.

A mintaterületeket több különböző szempontból értékeltem és viszonyítottam egymáshoz. A Borhidi-féle növényökológiai mutatók közül a fajokat az NB (nitrogénigény relatív értékszámai) és a WB (relatív talajvíz, illetve talajnedvesség indikátor számai) mutatók alapján értékeltem. A szociális magatartás típusokat (SZMT) szintén Borhidi munkája alapján

végeztem, míg a természetvédelmi értékkategóriákat (TVK) Simon szerint határoztam meg. Az életforma elemzést pedig Pignatti életforma típusai alapján végeztem el. A teljes adatstruktúra feltárásához különböző statisztikai vizsgálati módszereket is bevontam a kutatásba. A gyepgazdálkodási szempontú vizsgálatok során pedig a Balázs-féle módszert és a Klapp-féle rendszert alkalmaztam.

Az adatok alapján az egyes parcellák vegetációjának az összetételei a kontroll IV-es parcella adataihoz képest jelentősen megváltoztak. Egyenes arányosság fedezhető fel a domináns pázsitfűvek, első sorban a *Festuca arundinacea*, *Dactylis glomerata*, *Alopecurus pratensis*, és a pillangós fajok (pl. *Lathyrus tuberosus*, *Vicia tenuifolia*, *Lotus corniculatus*) borítási értékének a növekedése és a kijuttatott tápanyag mennyisége között.

A nyolc vizsgált terület cönológiai felvétele alapján a kontroll terület (IV.) mutatta a legtermészetesebb állapotot, amit a fajösszetétel és a fajszám is megerősített. A IV. parcella felvételei közel állnak az I., II. és a III. parcella felvételeihez, ami azt igazolja, hogy a szellőztetés és a lazítás a gyepterület állapotán nem ront, hanem inkább elősegíti a természetes állapotának megőrzését. A VII-VIII. parcella kvadrátjai a legkisebb fajszámmal rendelkeznek ugyan, de az életforma spektrum, a természetességi mutatók, a természetvédelmi érték kategóriák és a szociális magatartási típusok alapján nem túl zavart élőhelyek.

A gyeplazítás és a gyepszellőztetés hatása között jelentős eltérés nem mutatható ki, de a III. parcella, ahol mindkét kezelés megtörtént, a kontroll területhez közelebb került. A trágyázott parcellák esetében a kiszórt istállótrágya mennyisége elsősorban a keletkezett zöldtömegben mutatott jelentős eltérést. Hasonlóan növekedett az istállótrágya hatására az átlagos gyepmagasság is. A kijuttatott istállótrágya mennyisége mellett a két gyepkezelési módszer hatása kevésbé érvényesült.

Az adatok alapján az istállótrágyával kezelt területek jelentős terméstöbbletet mutattak, ami jelentős gazdasági hasznot is jelent. Ezen túl az egyéb gyepkezelési módszerek hatására vonatkozóan, hosszú távon is (azonos környezeti viszonyok mellett) sikerült egy kiindulási adatsort előállítani. Összességében, a vizsgálat értékes eredményeket adott a különböző gyepkezelési módszerek alkalmazása során fellépő változásokra, és emellett gazdasági szempontból is eredményes volt.